

Nərican kəndinin şair oğlu

Öz təmsilləri, qəzəlləri, lirik, satirik və məhəbbət şeirləri ilə seçilən şairlərimizdən biridir Sabir Nemətov. 1947-ci ilin noyabr ayının 12-də Bakı şəhərində dünyaya göz açsa da 1955-ci ildən Azərbaycanın füsunkar təbiətə malik Xaçmaz torpağının Nərican kəndində yaşayır. O. Nərican kəndi Xaçmazla Xudat şəhərləri arasında, Qusarçayın sağ sahilində, okean səviyyəsindən cəmi 63 m. hündürlükdə yerləşir. Rəvayətə görə Qəbələ rayonunun ərazisində yerləşən Mıxlıqovaq kəndindən bir qrup əhali Xaçmaza tərəf gəlmiş və indiki Nərican kəndi ərazisində durmuşlar. Türk dilində nəre - yəni, hara deməkdir. Elə kəndin adı da oradan götürülüb. Yəni haracan (nərican). Onu da deyək ki, 1905-1918-ci illərdə kəndə ermənilər basqın edərək vəhşiliklər etmiş, bir çox evləri yandırmışlar.

Belə bir təbiəti gözəl, tarixi qədim məkanda boya - başa çatan Sabir müəllimin şair kimi yetişməsində mənə elə gəlir ki, təbii bir qanunauyğunluq vardır. Sabir müəllimi tanıyanlar onu həm fiziki, həm də mənəvi cəhətdən qüvvəli, bütöv şəxsiyyət kimi qiymətləndirirlər. Məhz saf bulaq suyu içən, təmiz hava qəbul edən insanlarda bu cür mənəvi keyfiyyətlər ola bilər.

Sabir Nemətov bir yaradıcı insan kimi həm riyaziyyat fənnindən dərs dediyi məktəbdə, həm də yazdığı təmsillərində, qəzəllərində, sabiranə şeirlərində insan haqlarına hörmət etməyi, qanunları qorumağı, insanları bədxah əməllərdən çəkinməyi tövsiyə edir. Mənə elə gəlir ki, Sabir müəllim əsas peşəsində edə bilmədiklərini təmsillərində daha çox oxucuya çatdırmağa nail olur. Elə "Qarğa və bülbül" təmsilində olduğu kimi :

***Bir gün hiyləgər qarğa dost oldu bülbül ilə,
Yol tapdı o, qəlbinə, şirin - şirin dil ilə.
Birlikdə yeyirdilər, birlikdə içirdilər,
Bir - birinin yolunda "candan da keçirdilər".
Dedim qarğa və bülbül imtahanı keçəcəm,
Güman etmək olardı qarğa bülbülləşəcək.
Amma tərsinə oldu, qəlbimdə arzu söndü,
Qarğa bülbülləşmədi, bülbül qarğaya döndü.***

Hər bir şairin ədəbiyyata gelişi körpə çağanın həyata gelişi qədər həm əzəbdir, həm də uğurlu bir poetik gelişdir.

Şübhəsiz, göz açdığı Vətən torpağı, ana təbiət, onun iqlimi, füsunkar gözəllikləri şairi ilk baxışdaca məftun edir, ilham perisi şairlə yol yoldaşı olmağa başlayır :

***Bu gözəl yurduma mən bağı - Gülüstan demişəm,
Min bir nemət yetirən torpağına can demişəm.
Mənə rahat görünür öz elimin daş koması,
Yad elin sarayına guşeyi - zindan demişəm.***

Bizdə həmişə belə olub ki, əsl ədəbiyyata, əsl şairə şairlər dünyadan köçəndən sonra qiymət verməyə başlayırlar. Düzü, Sabir Nemətov kimi özünün orijinal poetik yolu, öz dəst - xətti olan şairin yaradıcılığı haqqında yazmamaq, onu araşdırmaq mənə belə gəlir ki, düzgün olmazdı. S.Nemətovun heç kimə bənzəməyən təkrarsız poetik deyim tərzı var, xüsusən onun qəzəllərində tarixi ənənəyə sadiqlik hər an özünü biruzə verir :

***Get daha, istəmirəm sən mənə canan olasan,
Yenə əvvəlki kimi can evimə can olasan.***

***Baxmaram bir də sənə heç gözümün ucu ilə,
Gözəllər içrə əgər sən də bir sultan olasan.***

Onu da deyim ki, Sabir müəllim sadə və səmimi insandır. Son dərəcə təvazökardır və heç vaxt "mən - mən" demir. Özünə həmişə tənidiq yanaşır. Hamı ondan razı qalsa da, özü özündən heç vaxt razı qalmır, daima narahatçılığını biruzə verir. Bu xüsusiyyətlər onun şeirlərində də aydın görünür :

***Nə qədər səy etlədim yaxşı qəzəl alınmadı,
Sabirəm, müəlliməm, axı qəzəlşan deyiləm.***

Və yaxud :

***Sabirdə cürətə bax, qəzəl deyir yazdığina,
Nə vaxtdan oldu qəzəl, adi cızma - qarə hələ?!***

Qeyd etmək lazımdır ki, bu kitabına qədər S.Nemətovun müxtəlif qəzət və almanaxlarda işıq üzü görən şeirləri, 254 səhifəlik "Həqiqət axtarışında" ("Xalidoğlu" nəşriyyatı, 2022) kitabı ilə geniş oxucu kütləsinin dərin rəğbətini qazanmışdır. "Yalanlar içində" şeirlər kitabı ilə müəllif əvvəlki kitabında olduğu kimi poetik ənənəyə sadiq qalaraq oxucuları - ni bir az da dərin düşüncələrə qerq edir :

***... Aylar, illər ötürmüşəm,
Ömrü sona yetirmişəm.
Nəyim varsa itirmişəm,
Ağar saçım, ağar daha.***

***Göz dağısan sən başımda,
İzin qalsın yaddaşımda.
Ağ olacaq baş daşım da,
Ağar saçım, ağar daha.***

Kitabın redaktoru Azərbaycan yazıçıları Birliyinin üzvü, istedadlı şair Məmməd Qədiridir. O, həm də kitaba "Dözümlə üsyanın mücadiləsindən yaranmış şeirlər" başlıqlı gözəl bir ön söz də yazaraq Sabir Nemətovun oxuculara təqdim olunan "Yalanlar içində" adlı sayca ikinci kitabını Xaçmazın, elə-

cə də bölgənin ədəbi həyatında böyük ədəbi hadisə kimi dəyərləndirir.

"Gülüstan" elmi - ədəbi və "Ulduzlar" ədəbi məclislərinin üzvü, əziz dostum Sabir müəllim bir şair taleyi" yaşayaraq bu günün özündə də şəxsiyyəti ilə yaradıcılığı üstə-üstə düşən şairlərdəndir. Yaşayıb ömür sürdüüyü doğma və qədim Nəricanın əsrarəngiz təbiəti, onun əməkçi adamları, dostları və doğmaları daim şairin diqqətindədir. Məsələn, 60 yaşı münasibətilə gözəl insan Fərzalı müəllimə həsr etdiyi şeirdə yazır :

***Demirəm bu yaşda qocalmışan sən,
Deyirəm bu yaşda ucalmışan sən.
Torpaqdan, Günəşdən güc almışan sən,
Nura bələnbdir sənət ələmin,
Var olsun ürəyin, bir də qələmin.***

və yaxud qızı Ləmana:

***Təzə yuva qurub ucub gedirsən,
Təzəcə qurduğun o yuvanı sev.
Bu evin istisi, odu idin sən,
Sənsiz üşüyəcək bu ocaq, bu ev.
...Unuda bilmirəm ömrüm uzununu,
Dilində səslənən "papa" sözünü.***

və yaxud oğlu Müşfiqə:

***İllər bir - birinin dalınca gəlir,
9-u bitirib 10-a keçirsən.
Səadət içində gözlərin gülür,
Plovun üstündən "Fanta" içirsən.***

Sabir Nemətovun "Yalanlar içində" kitabında toplanan şeirlər müxtəlif illərdə yazılmasına baxmayaraq bu gün də öz poetik aktuallığını itirmir :

***İçib pirə getmə gəl, aç gözünü, bir oyan,
Bir belə ki, içirsən, gündə olursan piyan.
Qoy adını Andrey, ya Nikolay, ya Ivan,
Boğazına xaç da tax, lənət olsun xaçına,
Kafirə bax, sən Allah, şapka qoyub başına.***

Çox yaxşı haldır ki, şair şeirin əksər növlərində qələmini sinəmiş və öz ədəbi - bədii imkanı daxilində bunun yaxşı nümunələrini yaratmışdır. Adı çəkilən kitabın yeddi müxtəlif bölməsində şairin 168 şeiri toplanmışdır.

8-ci bölmədə Sabir Nemətov və onun yaradıcılığına verilən rəylər, 9-cu bölmədə isə şairin özünə həsr olunmuş şeirlər verilmişdir.

Mən məqaləmi şair - publisist, "Xəyal" TV-nin sabiq əməkdaşı, "Qızıl qələm" mükafatı laureatı Pirləli Rükünün rəyi və lap axırda isə şair Böyükağa Ağanın "Gözəl insan" şeiri ilə bitirmək istəyirəm.

"Sabir müəllimin şeirlərindəki sətiraltı mənalar, sorkazmlar fəlsəfi fikri dərinləşdirir, oxucunu düşündürür. Bu da onun poetik aləminin zənginliyindən irəli gəlir. Onun hər bir şeirində duyub düşündüyü həyat həqiqətlərinin ümumiləşmiş obrazları ustalıqla yaradılmışdır. Elə buna görə də onun şeirləri oxucunu özünə çəkir".

(Pirləli Rükli)

Əminik ki, Sabir Nemətovun "Yalanlar içində" şeir toplusu geniş oxucu auditoriyası tərəfindən maraqla qarşılanacaq. Şairə daha böyük poetik üfüqlər fəth etməyi arzulayıırıq.

**Şixəmməd
Seyidməmmədov,
ADPU-nun Quba filialının "Təbiət fənləri və onun tədrisi metodikası" kafedrasının baş müəllimi,
A. A. Bakıxanov adına "Gülüstan" elmi - ədəbi məclisinin sədri.**

Gözəl insan

***Kimi sevdi bəyəndi,
Düzə boyun əyəndi,
Sözü üzə deyəndi,
Gül, çiçəklə tikanlı.***

***Yol kəsər Ərəbzəngi,
Onun var öz ahəngi,
O məclisin nəhəngi,
Əqidəli, vicdanlı.***

***Müəllimdir, dərsi də,
Təslim edir tərsi də,
Şeytanı, pərisi də,
Olur quzu, ifalı.***

***Seçib Mirzə məktəbin,
Sevir Ələkbər təbin,
İçib Sabirin "həbin",
Sadə azərbaycanlı.***

***Dövləti var dəvəsisiz,
Günü keçməz nəvə,siz
Zəvvar olmaz kəbəş,iz
Dirnağacan imanlı.***

***Ağa qardaşdı sənə,
Davam edir təntənə
Gəncliyim deyir sənə
Bu köhnə dəliqanlı.***

Böyükağa Ağa,
şair

Ədalət.-2022.-20 avqust.- S. 4.